

§ 1.

Fremtidig maa intet nu bestaaende særskilt matruleret Husmandsbrug enten ved Salg, Køb, Leje, Forpagtning eller paa anden Maade henlægges til eller dyrkes sammen med andet Jordbrug, hvis Størrelse udgør 1 Tønde Hartkorn eller mere, medmindre der i samme Kommune udlægges Jord til en anden Huslod med et Tilliggende af lige saa meget Hartkorn, og denne Jord enten bebygges eller henlægges til et jordløst Hus. Dog skulle Huslodder, hvis Ejer tillige er Bruger, eller saadanne, som ere udlagte som Embeds- eller Tjenestejord for Statens eller Kommunens Bestillingsmænd, kunne bortlejes eller bortforpagtes ogsaa til Dyrkning sammen med Jordbrug paa 1 Tønde Hartkorn og derover, men kun for et Tidsrum af indtil 10 Aar ad Gangen.

§ 2.

Overtrædelse af disse Bestemmelser straffes med Bøder til vedkommende Amts- fattigtkasse af 100 Kr. pr. Tønde Land (forholdsvis for mindre) af den paagældende Huslods Størrelse. Disse Bøder ilægges af Amtmændene og optræves aarlig, indtil Fejlen er berigtiget. I Mangel af Betaling kunne Bøderne inddrives ved Udpantning. Amtmændenes Rendelser kunne dog indanses for Domstolene.

Angaaende de i disse Paragraffer foreslaaede Bestemmelser skal Kommissionen bemærke følgende:

Af de statistiske Oplysninger fremgaar det, at der ikke gør sig nogen stærk Bevægelse gældende i Retning af at nedlægge Huse for at kunne inddrage Jorden under større Brug, og at Antallet af tilkomne nye Huse med Jord i alt Fald langt overstiger Antallet af dem, der ere forvundne. Ikke desto mindre ere i Tidens Løb mange Huse nedlagte deriblandt ogsaa saadanne, som ved Sammenlægning af Bøndergaardene og besl. ere udlagte som Pligt-huse. Disse Huse ere i sin Tid ikke fordrede oprettede som selvstændige Ejendomme, men kun udlagte som selvstændige Jordbrug, hvorfor det for Selvejendomsjorderes Vedkommende ikke har været nødvendigt, at de ansattes til særskilt Hartkorn m. v. Pligt-husene, der ere udlagte med et Tilliggende af 3 Td. Land Middeljord til bestandig Vedligeholdelse med Bygninger og Behoere, bør man efter Kommissionens Formening drage Omhu for at bevare, og det synes derfor ikke rettere, end at det bør søges konstateret, hvilke Huse der ere udlagte som Pligt-huse, hvorhos der, for saa vidt de ere særskilt matriculerede, bør ske Notering i Matrifikulen om, at de ere Pligt-huse.

For saa vidt man i øvrigt maatte finde det nødvendigt ogsaa for andre Huses Vedkommende at træffe Bestemmelser til Forebyggelse af deres Nedlægning, kan Kommissionen dog ikke anbefale at gaa den i Lovforslagets § 1 anviste Vej, da man maa betragte det som et Indgreb i Ejendomsretten ved Lov at paalægge en saadan Ejendom Vaand, som ikke paahvilede den ved dens Overtagelse. I det hele turde Indførelsen af Tvangsbestemmelser paa dette Omraade, som ogsaa erkendt i tidligere Tider, da Spørgsmaalet har været gjort til Genstand for indgaaende Undersøgelser^{*)}, ikke være paa sin Plads. Maaſte kunde man, hvor Forholdene særlig opfordrede dertil, søge at sikre de paagældende Ejendommers Bevarelse ved Tilvejbringelsen af en tinglæst Deklaration, for hvilken der skulde ydes Gjeren en Erstatning, om hvis Størrelse der i hvert enkelt Tilfælde maatte forhandles med ham. Fremgangsmaaden kunde da være den, at der paa de aarlige Finanslove bevilgedes en Sum i dette Djemed, og at det f. Eks. overdroges den i hvert Amt fungerende Formand for Hovretets Afsløsning efter nærmere Instruks fra Landbrugsmi- nisteriet at afslutte Overenskomster med de paagældende Ejere om Tilvejbringelsen af saadanne Deklarationer. Til Vejledning med Hensyn til, hvilke Huse Opmærksomheden særlig burde rettes paa, kunde det anbefales at indhente Erklæring fra de paagældende Sogneraad, eventuelt fra de paa Egnen virkende Landbosforeninger. Efter Kommissionens Opfattelse burde en saadan Foranstaltning dog ikke omfatte alle Huse med Jord, da det ingenlunde er dem alle, som det offentlige kan have Interesse i at se bevarede, og særlig finder man Anledning til at fremhæve, at det ikke kan anbefales at søge et saadant Vaand

*) Jfr. „De danske Landbosforhold med fortrinlig Hensyn til den danske Bondes i Lovene grundede Forfatning“, populært fremstillede af Werner Usfing, Cancellist i det kongelige danske Cancelli. Et af det kgl. Landhusholdningselskab belønnet Priskrift. Kjøbenhavn 1847. Se navnlig S. 115 og flg.